

**SPK BAŐKANI DR. VAHDETTİN ERTAŐ'IN
BORSA YATIRIMCILARI DERNEĞİ (BORYAD) DERGİSİ İÇİN
VERDİĞİ RÖPORTAJ (NİSAN 2013)**

SPK olarak son dönemde yaptığınız düzenlemeler yatırımcı tarafında büyük beğeni topladı. Bundan sonrası için de böyle sürpriz düzenlemeler olacak mı?

Yılbaşında yürürlüğe giren yeni kanunumuzun 1'inci maddesi bize sermaye piyasalarımızın etkin, istikrarlı ve rekabetçi bir ortamda işletilmesi ve geliştirilmesi görevini vermektedir. Dolayısıyla bizim amacımız yatırımcılarımızın hak ve menfaatlerini koruyacak düzenlemeleri yapmak, kararları almak ve bunların takipçisi olmaktır. Biz Kurul olarak günümüzün küresel ve rekabetçi piyasalarında yatırımcıları, ihraççıları ve aracıları piyasalarımızın ortakları ve paydaşları olarak birlikte değerlendiriyoruz. Amacımız sadece yatırımcıları korumak değil, bununla birlikte piyasalarımızı geliştirmek, şirketlerimiz için alternatif finansman yöntemleri sunmak, aracıları kuruluşlarımızı desteklemek, büyütmek ve hizmetlerinin kalitesini artırmak, piyasalarımızı küresel rekabete hazırlamaktır. Kurumsal yönetim düzenlemelerimiz başta olmak üzere tüm düzenlemelerimizde temel yaklaşımımız özetle budur. Burada yatırımcı özeline vurgu yapmamızın önemli bir nedeni var. Çünkü biz yatırımcıları piyasalarımızın varlık kaynağı olarak görüyoruz ve bu bakış açımız sadece yaptığımız düzenlemelere değil, tüm faaliyetlerimize yön veriyor. Günümüzde hangi şirketlerin ve hangi piyasaların varlıklarını devam ettireceklerine yatırımcılar karar vermektedir. Son düzenlemelerimize değinirsek, yaptığımız ve yapacağımız düzenlemeleri sürpriz olarak değerlendirmiyoruz. Bu düzenlemeler hem yeni Kanun'la birlikte verilen bir görev hem de piyasalarımızın sağlıklı büyümesi için gerekli olan düzenlemeler diye değerlendiriyoruz.

Kapalı tahta yatırımcıları siyasi çözüm bekliyor; bu konuda yakın gelecekte bir gelişme olabilir mi?

Bildiğiniz gibi payların Borsa'da işlem görmesinin geçici veya sürekli olarak durdurulmasına ya da kottan çıkarılmasına ilişkin düzenlemeler genel olarak Borsa mevzuatın da yer almaktadır. Aynı zamanda Sermaye Piyasası Kanunu ile Kurulumuza sermaye piyasası araçlarının Borsa'da işlem görmesini durdurma ve borsa kotundan çıkarma yetkisi de tanınmıştır. Payların Borsa'da işlem görmelerinin durdurulmasına ilişkin gerekçeler genel olarak; şirketlerin finansal durumlarının ve işlem hacimlerinin belirlenen kriterleri karşılayamaması, mevzuat uyarınca yapmaları gereken açıklamaları yapmaması ve raporları Borsa'ya iletmemeleri, ortaklıkların esas faaliyetini sürdürebilmesi için gerekli izin, lisans, yetki belgesinin iptal edilmesi veya ortadan kalkması, şirketlerin iflas etmesi şeklinde düzenlenmiştir. Geçmiş dönemde bu nitelikteki bazı şirketlerin paylarının işlem sırası kapatılmıştır. İşlem sırası kapalı şirketlerin, işlem sıralarının tekrar açılabilmesi için sıralarının kapatılmasına sebep olan durumların ortadan kalkması gerekmektedir. Dolayısıyla, bu aşamada şirketlerin işlem sıralarının tekrar açılması ancak kapanma nedenlerinin ortadan kalkmasıyla mümkündür.

Yatırımcı sayısını artırmak adına ne gibi planlarınız bulunuyor?

Sermaye piyasaları, birbirinden farklı risk ve getiri beklentisine sahip tüm yatırımcıların ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri ve tarihsel getiri oranları dikkate alındığında diğer tasarruf araçlarına oranla da daha yüksek getiri sağlayan piyasalardır. Bakınız, 2012'de İMKB, yeni adıyla Borsa İstanbul Anonim Şirketi, yıllık %53 oranında getirisiyle dünyanın en fazla

getiriye sahip 2'nci borsası oldu ama yatırımcı sayısı açısından herhangi bir ilerleme kaydedilemedi. Daha da geriye gidip, son 10 yıllık dönemi incelediğimizde yatırımcı sayısının artmadığını, maalesef azaldığını görüyoruz. 2002 yılı sonunda yerli gerçek kişilere ait bakiyeli hesap sayısı 1.097.000 iken bu rakam 2012 sonunda 1.088.000. Bu rakamları birlikte değerlendirirsek tasarruf sahiplerine yeterince ulaşamadığımızı ya da onların beklentilerine cevap veremediğimizi söylemek mümkün. İşte bu noktada hem bize hem halka açılmış ve açılacak olan şirketlerimize hem aracı kuruluşlarımıza hem de yatırımcılarımıza büyük görev düşüyor. Yeni kanunu ve bakış açımızı yatırımcı sayısını artırmak açısından bir fırsat olarak değerlendiriyoruz. Örnek vermem gerekirse, yeni kanunun yatırımcı sayısının artmasını sağlayacak en önemli düzenlemelerinden birisinin Yatırımcıları Tazmin Merkezi olduğunu düşünüyorum. Yeni kanun ile yatırımcıların sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacaklarının 100.000 TL'na kadar olan kısmı kurulan Yatırımcı Tazmin Merkezi güvencesi altına alındı. Eski kanunda bu tutar 70.237TL idi. Bunun da ötesinde tazminin kapsamı eskiden sadece hisse senedi alacaklarıyla sınırlıyken, yeni kanunla birlikte tüm sermaye piyasası araçları ve nakit alacaklar güvence kapsamına alındı. Böylelikle sermaye piyasamızın sigorta sisteminin kapsamını genişlettik ve sermaye piyasası ile bankacılık sistemi arasında eşitlik sağladık. Bildiğiniz gibi 15 Şubat'ta yayınlanan kararla bireysel mevduatlardaki TMSF güvencesi de 100.000 TL'ye artırılmış durumda. Yatırımcı sayısının artması için tabii ki sadece düzenlemeler yapmak yeterli değil. Biz, piyasalarımıza olan güveni artırmayı hedefliyoruz, bunu başardığımızda yatırımcılarımızın da bu piyasa ilgileri artacaktır. Çünkü bu pazar çok sayıda ürün ve fırsatların olduğu bir pazardır. Ayrıca, toplumun bütün kesimlerinde sermaye piyasası araç ve kurumları hakkında farkındalık düzeyini yükseltmeyi, yatırımcılarımızı sermaye piyasası araç ve kurumlarına yönelik tüm riskler ve getiriler konusunda aydınlatmayı görev edindik. Bu kapsamda, Ocak ayı içerisinde Anadolu Üniversitesi ile Kurulumuz arasında "Finansal Okuryazarlık E-Sertifika Programı" ve yatırımcı eğitimine yönelik işbirliği protokolü imzaladık. Ayrıca, finans sektöründeki düzenleyici otoritelerin işbirliği içerisinde çalışacağı "Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı" nı kısa süre içinde kamuoyuyla paylaşacağız.

Bu kanundan sonra yurtdışı piyasalarındaki gibi kurumsal yatırımcı payında bir artış olmasını bekliyor musunuz?

Yatırımcı sayısını artırma hedefimize ulaşmada kurumsal yatırımcıları en önemli araç olarak görüyoruz. Piyasalarımızı yapılandırırken en önem verdiğimiz hususlardan birisi yatırımcılarımızın yerli kısmında ağırlık olarak bireysel yatırımcılardan kurumsal yatırımcılara (yatırım fonları, BES, v.d.) geçilmesi ve bu sayede sermaye piyasalarımıza aktarılan fonların profesyonel yönetim altında yatırımlara yönlendirilmesidir. Yeni kanunla kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin olarak önemli düzenlemeler yapıldı ve bunlara ilişkin alt düzenleme çalışmalarımız da hızla devam etmektedir. Kurumsal yatırımcı payının artmasında, sağlanan getiriler ve yatırımcı üzerindeki maliyetler büyük önem taşımakta. Bunun için, yatırım fonu sektöründe kurumsal performansların etkin bir şekilde ölçülebilmesine, karşılaştırılabilmesine ve sektördeki rekabetin artmasına yönelik çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ayrıca, yönetim ücretleri dâhil, yatırım fonlarından karşılanan tüm giderlere ilişkin bir üst sınır da getirdik. Düzenlemelerimizin rekabet artışı ve maliyet düşüşü sağlayarak piyasalardaki kurumsal yatırımcı payını artırmasını bekliyoruz. Kurumsal yatırımcıların payı konusunda değinilmesi gereken en önemli konu da Bireysel Emeklilik Sistemiz. BES ilk defa 2003'te katılımcı kabul etti. 2013 başından itibaren ödenen her 100 lira için 25 lira da devlet katkısı var. Bugüne kadar 3,3 milyon vatandaşımız bu sisteme üye oldu ve 21 milyar TL'nin üstünde burada bir tasarruf birikti. Her katılımcının varlıkları Takasbank'da saklanmakta, son derece iyi dizayn edilmiş bir yapı var. Son iki aylık süreçte 200 bin tasarruf sahibinin BES'e katıldığını gördük. Hedefimiz

2023'te 10milyon katılımcı. Son gelişmeler bunun gerçekleştirilebilir bir hedef olduğunu bize gösteriyor.

Şirketler açısından bakıldığında, yeni düzenlemeler en temel hatlarıyla ne gibi değişimleri mecbur kılıyor?

Yeni kanun şirketlerimize hem yeni haklar sağlarken hem de yeni yükümlülükler getiriyor. Örneğin, nominal değerden düşük pay ihraç etme, kendi paylarını satın ve rehin alma, ortaklıktan çıkarma imkânı, kâr payı dağıtımında serbesti gibi mali ve yönetsel haklar şirketlerimize sağlanırken, aynı zamanda, kurumsal yönetim ilkelerine uyum, önemli nitelikte işlemlerde genel kurulu toplama ve ortaklara ayrılma hakkı tanıma ya da çağrı mükellefiyeti ile kamunun aydınlatılmasında ilave yükümlülükler de geldi. Şirketlerimizin yeni kanuna ve kanunla sağlanan haklarla getirilen yükümlülüklerle kısa sürede uyum sağlayacaklarını düşünüyorum. Bu hak ve yükümlülüklerle ilişkin uygulamaya yön vermek ve uyum sürecini hızlandırmak üzere biz de ikinci düzenlemelerimizi en kısa sürede tamamlayacağız. Hali hazırda şirketler ve kolektif yatırım kuruluşlarına ilişkin bazı düzenlemelerimizi Kurulumuzun web sitesinde görüş için kamuya açtık. Sadece halka açık şirketlerimizin değil, tüm sermaye piyasası paydaşlarının Kurulumuzun ikincil düzenlemelerine katkıda bulunmalarını ve görüşlerini bizlerle paylaşmalarını bekliyoruz.

Payları borsada işlem gören ortaklıkların bedelli ve bedelsiz sermaye artırımında uyması gereken kurallarda bazı önemli değişikliklere gidildi... Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

Bedelsiz sermaye artırım başvurularında, artırım sonrasında pay değerinin 2 TL'nin altına düştüğü bedel siz sermaye artırım başvurusunu değerlendirmeye almamayı kararlaştırdık. Bu suretle şirketlerimizin nakit girişi olmayan bu tür sermaye artırımları için ilgili mevzuatlar gereğince SPK, İMKB ve MKK gibi kuruluşlara yapılan ödemelerden tasarruf etmelerini sağladık. Ayrıca fiyat düşüşleri karşısında önümüzdeki dönemde nakit sermaye artırım yapabilmelerinin önünü açtık, yatırımcılarımıza bu tür sermaye artırımlarının bir muhasebe işlemi olduğu ve firma değerini doğrudan etkileyen bir yönü olmadığı konusunda dikkatli olmaları mesajını vermeye çalıştık. Geçmiş dönem zararı iç kaynaklardan mahsup edilip kapatılmadan sermaye artırım yapılmamasını istedik, bu düzenlemeyle şirketlerimizin kâra geçmeleri halinde temettü dağıtabilmelerine imkân sağladık. Bedelli sermaye artırımına geçerse, sermaye artırımından elde edilecek fonun şirketin mevcut sermayesini aşması ve ilişkili taraflara olan, nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan borçların ödenmesinde kullanılacak olması durumunda biz bu sermaye artırımını yeni kanunumuz kapsamında önemli nitelikteki işlemler arasında sayıyoruz ve yine yeni kanunla tanımladığımız ayrılma hakkının bu şirketlerin ortakların atanmasını zorunlu tutuyoruz. Sermaye Piyasası Kurulu olarak önümüzdeki dönemde sadece rakamsal büyümeyi değil, sermaye piyasasının tüm boyutlarında kaliteyi de artırmayı hedefliyoruz. Göreceli olarak halka açılma felsefesine ve gereklerine daha fazla yatkın, teknik ve kurumsal alt yapısını oluşturmuş, tüm ortakların menfaatini eşit düzeyde korumaya arzulu şirketleri, piyasamızda görmeyi arzuluyoruz.

Yeni düzenlemelerde piyasa dolandırıcılığıyla ilgili alınan temel önlemler nelerdir?

Eskiden manipülasyon olarak tabir ettiğimiz suç, yeni kanunda piyasa dolandırıcılığı suçu ve daha kapsamlı olarak tanımlandı ve bu fiili gerçekleştirenler 2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 5 bin günden 10 bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaklar. Bu suçtan dolayı verilecek olan adli para cezasının miktarı elde edilen menfaatten az olamayacak. Piyasa dolandırıcılığı suçu ve bu suça ilişkin cezanın genel hatları bunlardır. Yeni Sermaye Piyasası Kanunu, sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını

etkilemek amacıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesini, söylenti çıkarılmasını, haber verilmesini, yorum yapılmasını ve rapor hazırlanmasını yasaklamaktadır. Sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işlemesi ve yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması için bu fiillerin engellenmesi şarttır. Bu tür fiilleri yakından izleyerek önlemeye çalışacağız.

İnternet manipülasyonları ve sözde haber sitesi adı altında tehdit ve şantaj operasyonu yapanlara karşı ne zaman harekete geçilecek? Kamuoyu ve piyasalar bu konularda ne zaman net bir cezalandırma görecek?

Tehdit ve şantaj, somut bir tespitin varlığı halinde Cumhuriyet Savcılıklarına intikal ettirilmesi gereken suçlardır. Hukuk devletinde, anayasa, kanunlar ve mevzuatta verilmeyen yetkinin kullanılması mümkün değildir. Kurulumuz da kendisine kanunla verilen yetki çerçevesinde görevini yerine getirmekte ve tespit ettiği hususlara ilişkin tüm tedbirleri ve işlemleri kanunların verdiği yetki çerçevesinde uygulamaktadır. Payları Borsa'da işlem gören şirketler ile ilgili açıklamalar, yapılan haberler ve hisse senetlerinde gerçekleştirilen işlemler gerek Kurulumuzun gerekse Borsa'nın ilgili birimleri tarafından sürekli olarak izlenmekte ve gerekli görülen hallerde Borsa ve Kurulumuz tarafından ayrıntılı inceleme yapılmaktadır. Sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini ve yatırımcı kararlarını etkileyebilecek bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçunun oluşması için bilgi, haber veya yorum mevcut olmalı, söz konusu bilgi, yorum veya haber sermaye piyasası aracının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikte olmalı, bilgi, yorum ya da haber yalan, yanlış veya yanıltıcı olmalıdır. Sadece bu saydıklarım da yeterli değil, bu haber ve yorumları yapanların da sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını, değerlerini veya yatırımcıların kararlarını etkileme amacıyla hareket etmiş olduklarının ispatı gerekmektedir. Gerçeğe aykırı haberlerin bu amaçla yapıldığının Kurulumuz tarafından tespit edilmesi durumunda sorumlular hakkında suç duyurusunda bulunulmaktadır. İnternet ortamında yalan, yanlış veya yanıltıcı haber ve yorum yayımlayan internet siteleri hakkında da aynı çerçevede inceleme ve denetimlerimiz devam etmekte ve elde edilen delillere göre işlem tesis edilmektedir. İnternet sitelerinde yapılan haber ve yorumlar eğer yatırım danışmanlığı kapsamında ise suç unsurlarının tespit edilmesi ve yasal koşulların oluşması durumunda izinsiz yatırım danışmanlığı uyarınca suç duyurusunda bulunulabileceği gibi internet sitelerine erişimlerin engellenmesi için servis sağlayıcıların faaliyet gösterdikleri ülkelere göre ilgili mahkemelere ya da yetkili kamu kurumlarına başvurulmaktadır. Yatırımcılarımızın da bu tür sitelerdeki yorum ve açıklamalara itibar etmemesi gerekir. Bugünkü teknolojik imkânlarda tüm internet sitelerini bizim takip etmemiz, içeriğini kontrol etmemiz beklenmemeli. Yatırımcılarımızın da dikkatli olması gerekir.

SPK'nın bundan sonrası için hedefleri nelerdir?

Bundan sonraki dönemde Sermaye Piyasası Kurulu olarak temel misyonumuz, sermaye piyasalarımıza olan güveni artırmak ve piyasalarımızı sağlıklı ve kalıcı bir şekilde büyütmek olacaktır. Bunun için; şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir sermaye piyasası tesis etmeyi, yatırımcılarımızı daha fazla bilgilendirmeyi, tasarrufların sermaye piyasalarında değerlendirilmesin sağlayacak araç ve kurumları geliştirmeyi, ülkemizde tasarruf oranının artışına katkı sağlamayı, şirketlerimiz için finansman imkânlarını çeşitlendirmeyi ve erişimini kolaylaştırmayı, bu yolla sürdürülebilir büyümeye katkı sağlamayı, piyasalarımızı ulusal ve küresel cazibe merkezi haline getirmeyi, kısaca 2023 hedefimizi etap etap gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.